

میانمار موضوع جدید رقابت چین و آمریکا

هنوز از ماجرای پر حاشیه انتخابات ریاست جمهوری آمریکا و اتهام زنی ترامپ در مورد روند مشکوک پیروزی دمکرات ها زمانی نگذشته بود و بایدن مشغول صدور احکام انتصابات مقامات دولت جدید آمریکا بود که خبر رسید، نظامیان میانمار به ظن تقلب در انتخابات ماه نوامبر در این کشور علیه دولت خانم آنگ سان سوچی کودتا کرده و زمام امور را بدست گرفته اند.

به گزارش سایت خبری پرسون، حسین آهن در یادداشتی نوشت:

با اعلام برکناری دولت غیر نظامی میانمار، دفتر فرمانده کل ارتش میانمار با انتشار بیانیه‌ای حزب حاکم اتحادیه ملی دموکراسی را به تقلب گسترده در انتخابات و نقض قانون اساسی ۲۰۰۸ متهم کرد. به نظر می رسد بعد از ماجرای تقلب در انتخابات آمریکا، در آینده این نوع ادعاها به موضوعی تکراری در سراسر جهان تبدیل خواهد شد؛ چرا که وقتی در آمریکا با وجود این همه دستگاه های نظارتی متعدد و نظام خاص تفکیک قوا در آمریکا کنترل و متوازن (checks and balances) می شود، می توان در انتخابات تقلب کرد، چرا این اتفاق در میانمار رخ ندهد. اولین احتمال هایی که از عوامل پشت پرده کودتا مطرح شد دخالت چین در این کودتا بود. این شاید بدترین خبر برای دولت جدید آمریکا بود که این روزها تظاهر می کنند که برای کاهش تنش در روابط خود با چین قصد دارند از سیاست های چهار سال گذشته دوره ترامپ فاصله بگیرند. این اولین چالش بین المللی برای دولت جدید آمریکا است که چگونه با موضوع کودتای چینی در میانمار که سیاست این کشور در آسیای جنوب شرقی را تحت تاثیر قرار می دهد، مواجه خواهد شد و از سوی دیگر فرصتی برای چین فراهم می کند تا در نقش یک میانجی، قدرت و نفوذ خود را به رخ آمریکا و متحدان آن در شرق آسیا بکشد.

چندین سال بود که تجربه کشور میانمار به عنوان یک نمونه موفق برای عبور از نظام دیکتاتوری و استقرار یک نظام دمکراتیک که رهبر سیاسی مخالف دولت از طریق یک روند قانونی و بدون خونریزی به قدرت رسیده و شایسته جایزه صلح نوبل شده است به دنیا عرضه می شد. در طی سالهای گذشته به علت همین تغییرات آمریکا کمک های محدودی به این کشور اختصاص داده بود که اکنون اعلام شده است به علت وقوع کودتا این کمک ها قطع و نظامیان درگیر در پروژۀ کودتا تحت تحریم قرار خواهند گرفت. هنوز تصمیم در مورد اعمال تحریم ها نهایی نشده و نگرانی هایی در مورد اثرات این اقدام وجود دارد. آمریکا منافع اقتصادی مستقیم در میانمار ندارد اما متحدان آسیایی این کشور مانند ژاپن، کره جنوبی و هند حضور اقتصادی گسترده ای در این کشور دارند و گمان می رود که هر گونه تحریمی علیه میانمار ضمن اینکه مردم این کشور را تحت تاثیر قرار داده و موجب بد بینی افکار عمومی مردم میانمار نیز شده و تبعاتی همچون کاهش نفوذ آمریکا در برابر چین را به دنبال خواهد داشت. از سوی دیگر این اقدام می تواند به منافع متحدان آمریکا که در راستای مقابله آمریکا با نفوذ چین در این کشور ایفای نقش کرده اند، نیز لطماتی وارد نماید از جمله اینکه وزیر دفاع ژاپن هشدار داده که در صورت بسته شدن کانال ارتباطی با ژنرال های میانمار، این کشور بطور کامل تحت نفوذ چین قرار خواهد گرفت.

سوالی که پس از وقوع کودتا در میانمار مطرح شده این است که آیا چین از این فرصت برای ضربه زدن به آمریکا استفاده خواهد کرد؟ ابتدا چین ترجیح داد به عنوان کشور همسایه واکنش سریعی به این موضوع نداشته باشد. وانگ ون بین سخنگوی وزارت خارجه چین در اولین کنفرانس خبری بعد از حادثۀ کودتا ابراز امیدواری کرد که همه طرفهای درگیری در میانمار و جامعه بین الملل اختلافات را به درستی مدیریت کرده و به استقرار ثبات در میانمار کمک کنند. اما انگشت اتهام همچنان به سمت چین نشانه رفته و برای این اتهام دلایلی ذکر می شود از جمله اینکه در سفر وزیر خارجه چین به میانمار در ماه ژانویه و دیدار وی با فرمانده ارتش میانمار صحبت هایی رد و بدل شده که نظامیان میانماری را به این نتیجه رسانده که می توانند بر روی حمایت پکن در برابر عواقب بین المللی و تحریم های پس از کودتا حساب کنند. این گمانه زنی ها سریعاً توسط سخنگوی وزارت خارجه رد شد و هر گونه دخالت چین در وقوع کودتا در میانمار تکذیب شد. دلایل دیگری نیز برای تبرئه چین از اتهام حمایت از کودتا مطرح می شود از جمله اینکه رابطه چین و دولت غیرنظامی میانمار در دوره آنگ سان سوچی بسیار مناسب بود و اتفاقاً این ارتش میانمار بود که از خوف نفوذ چین در این کشور بر سر راه پروژه های مهم اقتصادی چین در این کشور سنگ اندازی می کرده است.

اما مستند تایید دخالت چین در این کودتا را باید در سیاست کلی پکن جستجو کرد که در فضای رقابت و مقابله با نفوذ آمریکا در شرق آسیا پکن از هر فرصتی برای مقابله استفاده کند و میدان رقابت را از تایوان و هنگ کنگ به سمت سایر مناطق منحرف نماید. آنتونی بلینکن، وزیر خارجه آمریکا در تماس تلفنی با یکی از اعضای دفتر سیاسی حزب کمونیست چین گفته است که واشنگتن برای پاسخگو دانستن پکن در قبال تلاش جهت تهدید ثبات گستره اقیانوس هند تا اقیانوس آرام، با متحدان خود همکاری خواهد کرد و در بیانیه صادر شده از سوی وزارت خارجه آمریکا بعد از این گفتگو روی چند موضوع تاکید شده است:

۱- واشنگتن به همکاری با متحدان و شرکای خود ادامه خواهد داد تا چین را برای تلاش جهت تهدید ثبات گستره در اقیانوس هند تا اقیانوس آرام از جمله در تنگه تایوان و برای تضعیف قوانین نظام بین المللی پاسخگو بداند.

۲- آمریکا همچنان از حقوق بشر و ارزش های دمکراتیک در مناطقی همچون سین کیانگ، تبت و هنگ کنگ دفاع خواهد کرد و چین را برای پیوستن به جامعه بین المللی در محکوم کردن کودتای نظامی در میانمار تحت فشار قرار خواهد داد.

وزارت خارجه چین نیز در بیانیه منتشر شده پس از این گفتگوی تلفنی به چند نکته اشاره کرده است:

۱- آمریکا باید سطح مناسبات دوجانبه خود را با چین بهبود بخشد.

۲- روابط چین و آمریکا در مقطعی حیاتی قرار دارد و آمریکا باید اشتباهات اخیر خود را تصحیح کند و اقداماتی را جهت پیشبرد توسعه سالم و پایدار مناسبات دوجانبه انجام دهد.

نوع مواجهه شدن آمریکا و چین با موضوع کودتا در میانمار نشان می دهد که روند رقابت طرفین در حوزه شرق آسیا ادامه دارد و طرفین همچنان در فکر رقابت و توسعه نفوذ خود در منطقه هستند و انتظار همکاری مثبت و فارغ از عنصر رقابت بین آمریکا و چین و سایر قدرت های منطقه ای برای مردم این منطقه آرزویی دست نیافتنی است.